

Arbetsmiljö vid upphandling, ett sunt konkurrensmedel

ARBETSMILJÖ
VERKET

KONKURRENSVERKET
Swedish Competition Authority

TRAFIKVERKET

Upphandlings
myndigheten

Osund konkurrens i arbetslivet

Osund konkurrens skadar arbetsmiljön

Klart samband mellan osund konkurrens och dålig arbetsmiljö

- Kan handla om att arbetstagarna får omöjliga arbetstider, att de inte erbjuds skyddsutrustning, att de använder produkter eller maskiner som är hälsofarliga, får inte den utbildning som krävs för arbetsuppgiften m.m.
- Brister i systematiskt arbetsmiljöarbete och systematiska brott mot lagar såsom arbetstidslagen indikerar risk för oskäliga arbetsvillkor i en bransch eller för en yrkeskategori (*ang. när det är behövt med särskilda arbetsrättsliga villkor enligt 17:2 LOU, Upphandlingsmyndighetens hemsida*)
- Skadar arbetstagare
- Kosta för samhället i form av sjukskrivningar, förlorade skatteintäkter m.m.

Med Osund konkurrens menar vi

När arbetsgivare

- mer eller mindre medvetet och systematiskt bryter mot olika myndigheters regelverk för att skaffa sig konkurrensfördelar gentemot sina konkurrenter.

Det kan till exempel handla om att leverantören *inte*:

- redovisar företagarkinkomst,
- följer arbetsrättsliga villkor (lön, semester, arbetstid),
- anlitar personer med giltiga arbetstillstånd,
- bedriver systematiskt arbetsmiljöarbete,
- har rätt utbildning och kompetens för arbetet.....

Osund konkurrens och upphandling

Upphandling en kritisk faktor:

- Stora värden
- Offentlig upphandling bedöms vara ett särskilt riskområde när det gäller den organiserade brottsligheten (*rapport 2017, Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2018-2019*)
- Företag bryter mot lagar och regler för att få ekonomiska fördelar och vinna upphandlingar

Utdrag ur Kunskapsrapport 2015:13

- ”Sammanställningen visar på både problem och möjligheter inom ramen för nuvarande lagstiftning.”
- ”För att upphandling ska kunna användas som kraftfull möjlighet till en tillfredställande arbetsmiljö behöver myndigheter, upphandlande organisationer och arbetsmarknadens parter bidra till ökade kunskaper kring effektivare metoder och hur de bäst implementeras, inklusive expertstöd, samverkan och tillsyn”

/ Johan M Sanne docent IVL/ KTH

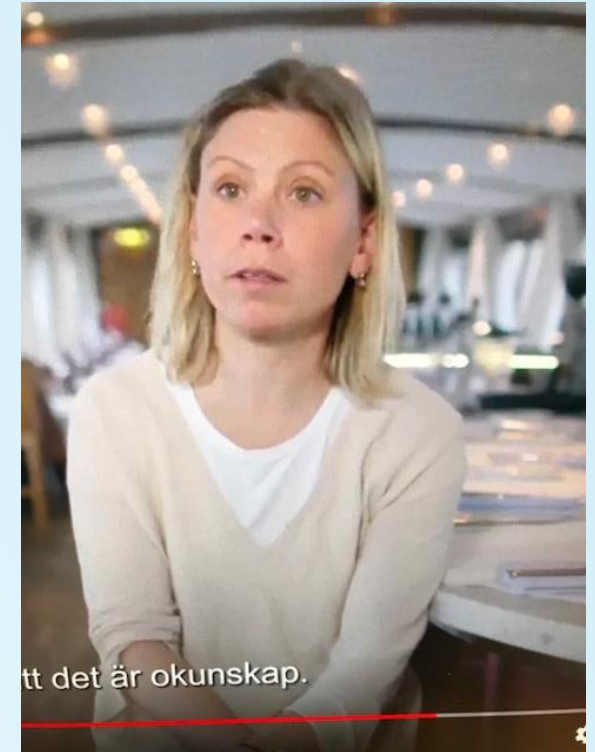
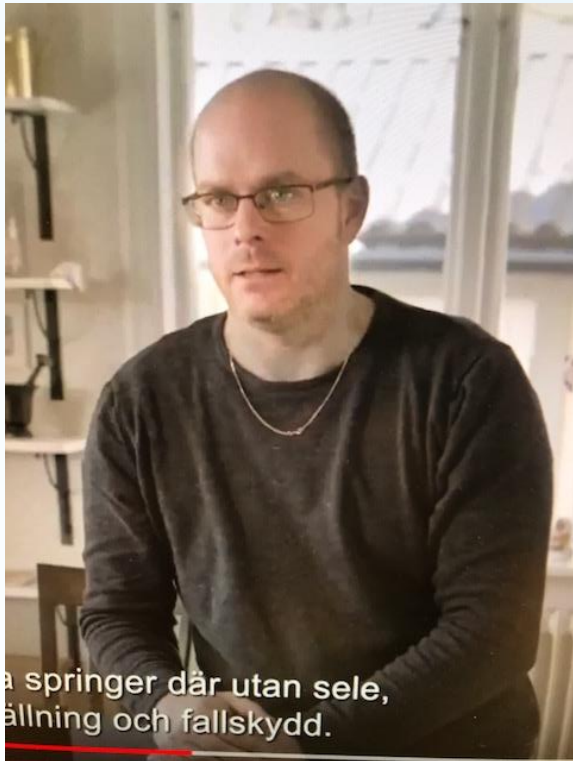
Kunskapssammanställning 2015:13

Upphandling och arbetsmiljö(arbete)
Hur kan olika aktörer bidra till arbetsmiljöstyrningen
för tjänster som upphandlas?

Företagare inom särskilt riskutsatta branscher som vill göra rätt.... Hämtat från AVs Youtube filmer om osund konkurrens...

Vid upphandlingen skapas förutsättningarna för en god arbetsmiljö

- Anbudsgivaren, i egenskap som arbetsgivare, ska förebygga ohälsa och olycksfall i verksamheten genom att följa
  - Arbetstidslagen (1982:673),
  - Arbetsmiljölagen (1977:1160),
  - reglerna Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:1,
  - andra föreskrifter som är relevanta för verksamheten

Vem vill du ha som leverantör?

Genom att ställa arbetsmiljökrav vid upphandlingen, bidrar du till att:

- Arbetsmiljön blir bättre och säkrare för de som utför tjänsten som upphandlas
- Främja sund konkurrens mellan företag

Dessutom kan du uppnå:

- Affärsrelationer med skötsamma företag
- Bättre kvalitet och resultat

Att ställa krav på arbetsmiljö vid upphandling
Råd och tips till dig som arbetar med upphandling av tjänster.

FÖLJANDE FRÅGOR INGÅR I CHECKLISTA LEVERANTÖR – BRA ARBETSMILJÖ

- Vi har en arbetsmiljöpolicy
- Vi har fungerande rutiner för arbetsmiljöarbetet
- Vi fördelar arbetsuppgifter för att motverka hög arbetsbelastning
- Vi ger chefer/arbetstagare de kunskaper de behöver
- Vi undersöker arbetsmiljön regelbundet
- Vi riskbedömer alltid efter undersökning
- Vi åtgärdar de risker som framkommer
- De risker som inte kan åtgärdas direkt tidsanges i en handlingsplan
- Vi följer upp åtgärdade risker
- Vi utreder orsakerna till ohälsa, tillbud och olycksfall
- Vi har skyddsombud eller annan lokal arbetstagarrepresentant på arbetsplatsen
- Vi följer årligen upp vårt arbetsmiljöarbete
- Vi planerar förbättringar till nästkommande år/uppdrag